

Správa o pôsobení Slovenskej republiky v aktivitách medzinárodného krízového manažmentu za rok 2020

Úvod

Správa o pôsobení Slovenskej republiky (ďalej len „SR“) v aktivitách medzinárodného krízového manažmentu za rok 2020 (ďalej len „správa“) bola spracovaná na základe úlohy vyplývajúcej z uznesenia vlády SR č. 539/2012 z 10. októbra 2012, ktorá ukladá Ministerstvu zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky (ďalej len „MZVEZ SR“) povinnosť raz ročne predložiť na rokovanie vlády SR správu o civilnom a vojenskom pôsobení SR v aktivitách medzinárodného krízového manažmentu. V poradí už deviata výročná správa bola spracovaná v gescii MZVEZ SR s využitím podkladov vecne príslušných ministerstiev - Ministerstva obrany SR (ďalej len „MO SR“), Ministerstva vnútra SR (ďalej len „MV SR“) a Ministerstva financií SR (ďalej len „MF SR“), ako aj podkladu od Generálnej prokuratúry SR (ďalej len „GP SR“). Správa obsahuje informáciu o zapojení príslušníkov Ozbrojených síl SR (ďalej len „OS SR“), Policajného zboru (ďalej len „PZ“), Finančnej správy (ďalej len „FS“) a predstaviteľov MZVEZ SR a MO SR do konkrétnych aktivít medzinárodného krízového manažmentu v kontexte vývoja medzinárodného prostredia. Správa tiež obsahuje výhľad pôsobenia SR v medzinárodnom krízovom manažmente na rok 2021. Na účasť SR v misiách a operáciách medzinárodného krízového manažmentu nadväzujú aktivity SR v oblasti postkonfliktnej obnovy, diplomatické, rekonštrukčné a stabilizačné aktivity, ktoré sú súčasťou samostatnej správy o prehľade poskytovanej rozvojovej spolupráce a humanitárnej pomoci SR.

I. Bezpečnostná situácia a medzinárodný krízový manažment v roku 2020 z pohľadu SR

Bezpečnostná situácia bola v roku 2020 zložitá, dynamická a nepredvídateľná. Globálna bezpečnosť sa vo viacerých ohľadoch zhoršila, aj s priamymi dopadmi na bezpečnosť SR a odolnosť štátu a spoločnosti. Pokračujúca globálna pandémia zásadne ovplyvnila medzinárodné prostredie. Zvyšoval sa význam a rozsah nevojenských hrozieb využívaných štátmi pri presadzovaní svojich záujmov. Rástol vplyv autoritárskych štátov presadzujúcich nedemokratické hodnotové systémy, ako aj neštátnych aktérov. Zintenzívnené mocenské súperenie štátov o politický, vojenský a ekonomický vplyv vytváralo konfrontačné prostredie ovplyvňujúce konanie aj ďalších štátov. Pokračovalo oslabovanie multilateralizmu a porušovanie medzinárodných záväzkov štátov v oblasti bezpečnosti, rast medzinárodného napätia a polarizácie. Prehľbujúca sa globálna zmena klímy ďalej oslabil viaceré zraniteľné štáty. Globálna teroristická hrozba ostala naďalej vysoká, pričom osobitne závažný bol štátom sponzorovaný terorizmus. Erózia existujúcich režimov kontroly zbrojenia, odzbrojenia a nešírenia zbraní hromadného ničenia, ako aj konvenčných zbraní, sa nespomalila. Pokračovala globálna súťaž o technologickú prevahu a úsilie získať strategickú prevahu v kybernetickom priestore. Naďalej sa zvyšovalo riziko ohrozenia kritickej infraštruktúry štátu a narástol rozsah nátlakových a hybridných aktivít rôznych aktérov využívajúcich dezinformácie a propagandu.

Existencia nevyriešených konfliktov a nestabilita v susedstve euroatlantického priestoru mala priame negatívne dopady na bezpečnosť a prosperitu SR a jej spojencov. Hlavnú pozornosť SR aj v roku 2020 venovala pokračujúcim konfliktom v regióne východnej Európy, stabilizácii a integrácii západného Balkánu a riešeniu kríz a konfliktov v regiónoch Blízkeho a stredného východu, severnej Afriky, Sahelu a Afrického rohu. Osobitnou bezpečnostnou

hrozbou je pokračujúci konflikt na východnej Ukrajine, nášho suseda, vyvolaný agresívnym správaním Ruskej federácie, ako aj nelegálna okupácia ukrajinského Krymu.

Vláda SR schválila 16. decembra 2020 Bezpečnostnú stratégiu a Obrannú stratégiu SR, ktoré po schválení Národnou radou SR 27. januára 2021 nahradili doterajšie stratégie ešte z roku 2005. Bezpečnostná stratégia definuje bezpečnostné záujmy SR, vyhodnocuje bezpečnostné prostredie SR vrátane bezpečnostných hrozieb a výziev a formuluje zásady, ciele a priority bezpečnostnej politiky SR na ďalšie obdobie. Stratégia deklaruje, že SR je súčasťou euroatlantického bezpečnostného priestoru, svoju bezpečnosť vníma v širšom kontexte a pri vyhodnocovaní svojho bezpečnostného prostredia berie do úvahy aj tie výzvy a hrozby, ktoré sa týkajú stability a bezpečnosti jej spojencov, sú dôležité v celosvetovom meradle alebo majú dopady na regióny v susedstve euroatlantického priestoru. SR deklarovala, že bude pokračovať v príspevkoch do aktivít medzinárodného krízového manažmentu v súlade so svojimi bezpečnostnými záujmami a medzinárodnými záväzkami ako prejav svojej spoluzodpovednosti za formovanie bezpečného medzinárodného prostredia a riešenie kríz vo svete.

II. Účast' SR v misiách a operáciách medzinárodného krízového manažmentu

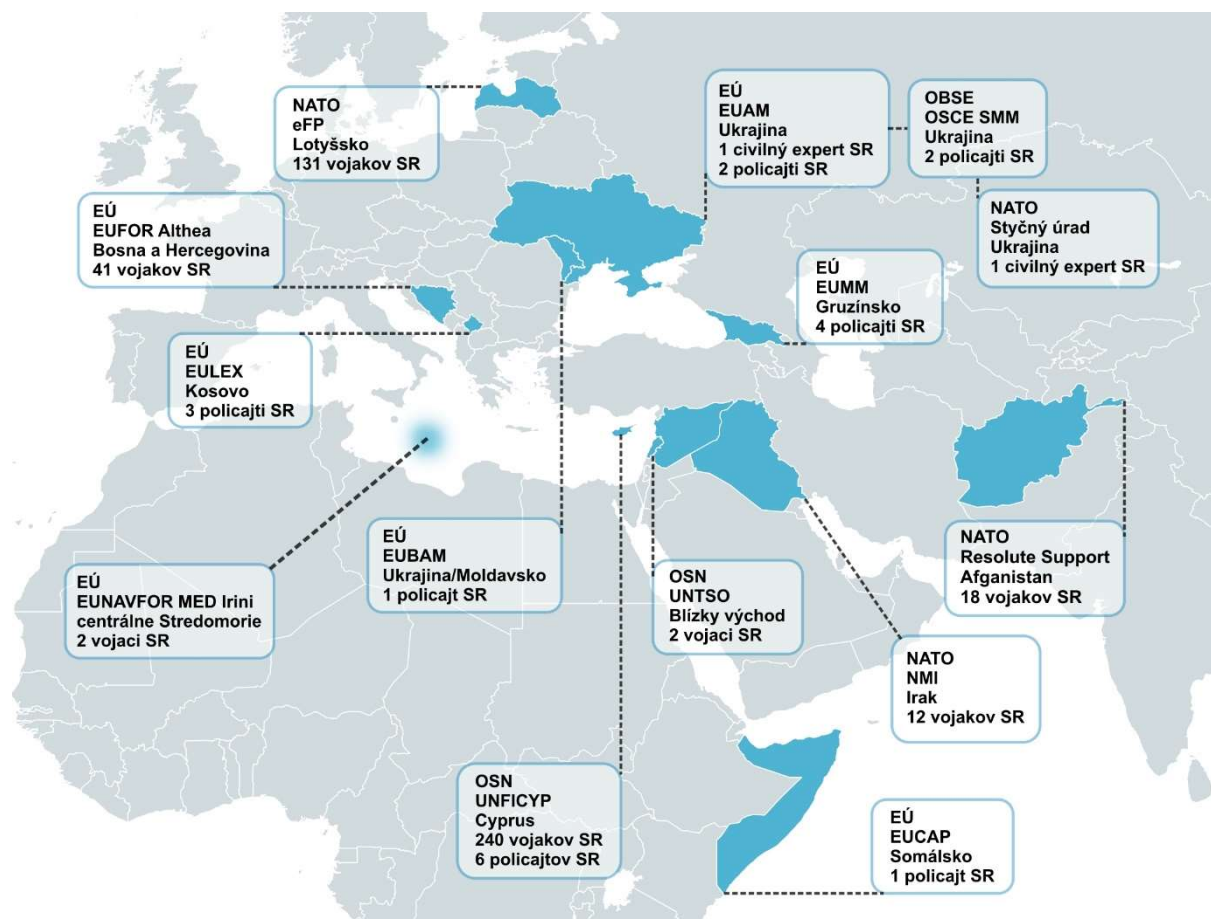
SR vychádzajúc zo svojich zahraničnopolitických priorít a strategických bezpečnostných záujmov v roku 2020 pokračovala v pôsobení vo viacerých medzinárodných civilných a vojenských misiách, operáciách a aktivitách Európskej únie (ďalej „EÚ“), Severoatlantickej aliancie (ďalej „NATO“), Organizácie Spojených národov (ďalej „OSN“) a Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (ďalej „OBSE“). V zmysle Ústavy SR vyslovuje súhlas na vyslanie OS SR mimo územia SR Národná rada SR, v konkrétnych prípadoch taktiež vláda SR.

Aj keď viaceré obmedzenia v reakcii na pandémiu koronavírusu sa prejavili aj na aktivitách medzinárodného krízového manažmentu a viaceré misie a operácie boli dočasne utlmené a personál znížený, SR v roku 2020 posilnila svoje príspevky do aktivít medzinárodného krízového manažmentu kvantitatívne aj kvalitatívne. Celkovo v roku 2020 v medzinárodných civilných a vojenských misiách, operáciách a v aktivitách medzinárodného krízového manažmentu pôsobilo 479 vyslaných zástupcov SR, z toho 447 príslušníkov OS SR (z toho 34 žien), 30 príslušníkov PZ (z toho 7 žien), 1 pracovník MZVEZ SR a 1 pracovník MO SR. Najpočetnejším príspevkom SR do aktivít medzinárodného krízového manažmentu ostáva misia OSN na Cypre. Kvalitatívne novým príspevkom je zapojenie do misií a operácií medzinárodného krízového manažmentu v Afrike, konkrétne do civilnej misie EÚ v Somálsku a vojenských výcvikových misií EÚ v Mali a v Stredoafrickej republike.

SR aj v roku 2020 pokračovala v úsilí postupne zvyšovať zastúpenie žien v aktivitách medzinárodného krízového manažmentu. Vláda SR schválila dňa 30. septembra 2020 návrh Národného akčného plánu na vykonávanie rezolúcie Bezpečnostnej rady (ďalej „BR“) OSN č. 1325 o ženách, mieri a bezpečnosti na roky 2021-2025, ktorá má za cieľ zlepšiť posilnenie úlohy a účasti žien na rozhodovacích procesoch v súvislosti s prevenciou a riešením konfliktov, či postkonfliktnej rekonštrukcie. MO SR, MV SR a MZVEZ SR sa v Národnom akčnom pláne zaviazali k prijímaniu a podpore opatrení vedúcich k zvýšeniu účasti žien v misiách a operáciách medzinárodného krízového manažmentu, vrátane rozhodovacích pozícií.

V rokoch 2020-2021 je SR členom Komisie OSN pre budovanie mieru, ktorá má dôležitú poradnú úlohu voči BR OSN pri tvorbe mandátov mierových operácií OSN, osobitne vo fáze sťahovania mierových síl z operačného prostredia. V roku 2021 SR vykonáva funkciu

jedného z dvoch podpredsedov Komisie OSN pre budovanie mieru. Komisia vytvára predpoklady pre synergiu pôsobenia všetkých zainteresovaných aktérov pri zabezpečovaní finančných zdrojov, navrhovaní stratégií pre budovanie a konsolidáciu mieru vrátane obnovy a budovania národných inštitúcií a rozvoja integrovaných stratégií s cieľom položiť základy trvalo udržateľného rozvoja. Popri reforme niektorých mierových operácií sa BR OSN bude aj naďalej aktívne venovať reforme bezpečnostného sektora, v čom pokračuje diplomatická angažovanosť SR na pôde OSN.

Pôsobenie SR v aktivitách medzinárodného krízového manažmentu k 31. decembru 2020.

III.1 Misie, operácie a aktivity NATO

Misia Rozhodná podpora v Afganistane (Resolute Support Mission - RSM)

Pôsobenie NATO v Afganistane je v súlade s politikou Aliancie v boji proti terorizmu a snahou podporiť afganské bezpečnostné sily v získaní samostatnej schopnosti zvládnuť pretrvávajúce bezpečnostné hrozby aj po odchode medzinárodných vojenských síl.

Rozhodná podpora je vojenská nebojová misia NATO zameraná na výcvik, poradenstvo a pomoc pre afganské bezpečnostné sily a inštitúcie. Vznikla v roku 2015 na základe dohody medzi afganskou vládou a NATO a bola jednomyselne podporená rezolúciou BR OSN 2189/2014. Počet príslušníkov misie sa pohybuje okolo 11 000, hlavným veliteľom je americký generál Scott Miller, veliteľstvo sa nachádza v Kábule.

OS SR pôsobia v misii na základe uznesenia NR SR č. 1531 z 11. decembra 2014 a č. 2106 z 12. novembra 2015, s mandátom na vyslanie do 66 príslušníkov OS SR. V roku 2020 pokračovali vyslaní príslušníci OS SR v plnení stanovených úloh, pričom základným prvkom jednotky OS SR bol poradný tím pre špeciálne operácie, plniaci úlohy výcviku,

poskytovania odbornej pomoci, asistencie pri plnení operačných úloh a pri rozvíjaní určených spôsobilostí špeciálnych síl Afganskej národnej armády spoločne s americkými, španielskymi a poľskými koalíčnými partnermi.

Operačný veliteľ misie od marca 2020 v dôsledku pandémie koronavírusu obmedzil v záujme ochrany zdravia personálu výkon úloh na nevyhnutné minimum. Časť personálu bola dočasne vrátená do vysielajúcich štátov, v priestore operácie v Afganistane tak zostal iba personál poskytujúci kritické spôsobilosti. Účasť OS SR bola dočasne znížená z 51 na 18 osôb na celý zvyšok roka 2020. V máji 2020 ukončili pôsobenie tiež dvaja príslušníci Vojenskej polície ako podpora vyslaných OS SR.

Bezpečnostná situácia v Afganistane bola v roku 2020 extrémne nestabilná. Pôsobenie povstaleckých skupín a ich pravidelné útoky proti afganskej armáde aj príslušníkov medzinárodných síl si vyžiadali značné obete. Napriek tomu v roku 2020 pokračovali mierové rokovania medzi Talibanom a vládou pod vedením USA, ktoré vyústili do začatia vnútroafganského mierového dialógu, ako jednej z podmienok postupného sťahovania medzinárodných síl, vrátane misie NATO. Spojenci rozhodnú o ďalšom postupe v roku 2021.

Misia NATO v Iraku (NATO Mission Iraq - NMI) a iné aktivity v Iraku

Pôsobenie NATO v Iraku je v súlade s politikou Aliancie v boji proti terorizmu a snahou pomôcť irackým bezpečnostným štruktúram a inštitúciám zabrániť pokusom o obnovenie tzv. islamského štátu v regióne.

Misia NMI je vojenská nebojová misia zameraná na výcvik, poradenstvo a pomoc pri budovaní kapacít irackých bezpečnostných síl v boji s bezpečnostnými hrozbami vrátane teroristickej organizácie ISIS. Vznikla v októbri 2018 na základe priamej žiadosti irackej vlády. Počet príslušníkov misie sa pohybuje okolo 500, hlavným veliteľom je dánsky generál Per Olsen, veliteľstvo sa nachádza v Bagdade.

OS SR pôsobia v Iraku na základe uznesenia NR SR č. 1514 zo 4. decembra 2018, s mandátom na vyslanie do 42 príslušníkov OS SR.

Ku koncu roka 2020 pôsobilo v Iraku 13 príslušníkov OS SR (1 príslušník OS SR v rámci bilaterálnej spolupráce s USA). Z dôvodu zhoršenia bezpečnostnej situácie v Iraku, ako aj obmedzení pre činnosť misie z dôvodu pandémie koronavírusu, boli vyslaní príslušníci OS SR dočasne premiestnení do Kuvajtu, v priebehu roka sa však vrátili v plnom počte späť do Iraku. V auguste 2020 vyslaní príslušníci OS SR aktivovali mobilný modul spojovacích spôsobilostí (DCM-C NATO), ktorého hlavnou úlohou je poskytovanie podpory služieb komunikačných a informačných systémov pre NMI.

Bezpečnostná situácia v Iraku je naďalej komplikovaná, vláda Iraku však opakovane vyjadrila záujem o pokračovanie misie NATO v krajine. Spojenci v apríli 2020 rozhodli o posilnení prítomnosti NATO s cieľom prevziať niektoré poradenské a výcvikové úlohy od Globálnej koalície proti ISIS. V súčasnosti pokračuje operačné plánovanie pre takéto posilnenie.

Posilnená predsunutá prítomnosť NATO v Lotyšsku (Enhanced Forward Presence - eFP)

Predsunutá vojenská prítomnosť (eFP) bola vytvorená ako súčasť politických rozhodnutí NATO po roku 2014 s cieľom reagovať na zásadné zmeny v bezpečnostnom prostredí po nelegálnej anexii Krymu zo strany Ruska. Nasadenie ozbrojených síl spojencov vyplynulo z potreby posilnenia kolektívnej obrany na východnej hranici Aliancie a urýchlenia rozhodovacích procesov v prípade krízy. V roku 2016 boli vytvorené štyri bojové skupiny veľkosti práporu, ktoré pôsobia v Poľsku, Litve, Lotyšsku a Estónsku.

Príslušníci OS SR v roku 2020 pôsobili v rámci bojovej skupiny v Lotyšsku s dislokáciou vo výcvikovom priestore v Adaži. Počet príslušníkov tejto bojovej skupiny sa pohybuje okolo 1 500, hlavným veliteľom je Kanadčan Philippe Sauvé.

OS SR pôsobia v eFP v Lotyšsku na základe uznesenia NR SR č. 1164 zo 16. mája 2018, s mandátom na vyslanie do 152 príslušníkov OS SR. Ku 31. decembru 2020 v eFP pôsobilo 131 príslušníkov OS SR. Mechanizovaná rota sa v roku 2020 zúčastňovala výcviku, zameraného na zladenie jednotlivých činností v spolupráci s ostatnými krajinami v rámci práporného zoskupenia. Počas nasadenia sa príslušníci OS SR zúčastnili cvičení s cieľom zvýšiť výcvikové schopnosti a zručnosti, demonštrovať interoperabilitu, bojovú silu a súdržnosť medzi koalíčnymi partnermi NATO za účasti všetkých jednotiek bojovej skupiny. Dvaja príslušníci Vojenskej polície pôsobili v jednotke Medzinárodnej vojenskej polície. V júni 2020 bola uznesením NR SR č. 154 zo 4. júna 2020 schválená zmena mandátu NR SR, ktorá spočívala najmä vo výmene vyslanej mechanizovanej rotu za delostreleckú spôsobilosť.

Na základe nového mandátu bude SR pokračovať v príspevku do eFP aj v ďalšom období. SR tak deklaruje plnenie záväzkov preukazujúcich solidaritu medzi spojencami NATO.

Stýčný úrad NATO v Kyjeve (NATO Liaison Office)

Od septembra 2017 na základe uznesenia vlády SR č. 316/2017 na Ukrajinu pôsobí 1 vyslaný civilný expert MO SR v tíme Stýčného úradu NATO v Kyjeve, ktorý koordinuje prípravu a realizáciu jednotlivých častí projektu Zvereneckého fondu NATO - Ukrajina pre odminovanie a odstraňovanie nevybuchnutej munície.

III.2 Misie a operácie EÚ

EUFOR Althea Bosna a Hercegovina

Vojenská operácia Althea v Bosne a Hercegovine (ďalej „BaH“) patrí vzhľadom na svoj význam, úlohy a geografickú blízkosť medzi najvýznamnejšie pôsobenia OS SR v rámci medzinárodného krízového manažmentu. Stabilita v regióne západného Balkánu, ktorého je BaH integrálnou súčasťou, patrí medzi kľúčové zahraničnopolitické priority SR, k čomu slovenská účasť v operácii zásadným spôsobom prispieva.

Operácia Althea vznikla v decembri 2004 transformáciou zo stabilizačnej operácie NATO SFOR s cieľom udržiavať v postkonfliktnom prostredí BaH stabilitu a reagovať na vznik prípadných bezpečnostných hrozieb vyplývajúcich z krehkého vnútropolitického usporiadania štátu. Operácia pôsobí na základe mandátu BR OSN, ktorý je predĺžovaný na ročnej báze (v novembri 2020 bolo jej pôsobenie predĺžené o ďalší rok na základe rezolúcie BR OSN 2549/2020). Celkový počet príslušníkov operácie je 600. Operačným veliteľom je rakúsky generál Reinhard Trischak, veliteľstvo sa nachádza v Sarajeve (základňa Butmir).

Ku 31. decembru 2020 pôsobilo v operácii 41 príslušníkov OS SR. Od začiatku operácie pôsobia príslušníci OS SR na veliteľstve EUFOR v Sarajeve, od roku 2011 sú OS SR zodpovedné za 3 stýčné a pozorovacie tímy (Liaison and Observation Teams - LOT) v Novom Sarajeve, Foči a Višegrade, ktoré zabezpečujú monitorovanie bezpečnostnej situácie a styk s predstaviteľmi miestnej samosprávy a medzinárodných organizácií s cieľom zabezpečiť adekvátnu reakciu EÚ na prípadné bezpečnostné zmeny. Od roku 2012 je SR vedúcou krajinou v Koordinačnom centre pre LOT (LOT Coordination Centre - LCC), ktoré zastrešuje všetky LOT tímy v BaH a dohliada na monitorovanie situácie na celom území BaH.

Na potrebu doplnenia najmä rezervných síl v operácii v dôsledku odchodu Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska z EÚ reagovala SR prípravou na vyslanie ďalších príslušníkov OS SR do operácie. V decembri 2020 vláda SR schválila navýšenie mandátového počtu na 60 príslušníkov OS SR od 1. februára 2021, ako aj vyčlenenie do 160 príslušníkov OS SR do tzv. prechodných rezervných síl. NR SR s týmto návrhom vyjadrila 27. januára 2021 súhlas.

Bezpečnostná situácia v krajine je dlhodobou stabilná, avšak vzhľadom na kontinuálne problémy vyplývajúce z komplikovaného vnútropolitického usporiadania a rozporov

v názoroch na fungovanie štátu medzi jednotlivými etnickými skupinami sa nedá vylúčiť jej zhoršenie. V tomto kontexte zohráva medzinárodná prítomnosť kľúčovú stabilizačnú úlohu.

EUNAVFOR MED Irini

SR sa zapojila do vojenskej operácie EUNAVFOR MED Irini z dôvodu potreby prispieť k stabilite centrálného Stredomoria a osobitne Líbye, v ktorej roky pokračoval vnútroštátny politický aj ozbrojený konflikt so zapojením viacerých tretích štátov. Konflikt v Líbyi ovplyvňoval aj nelegálne transfery zbraní v regióne a nelegálne migračné toky z Líbye do Európy.

Operácia Irini, ktorá od 1. apríla 2020 nahradila dovtedajšiu operáciu EUNAVFOR MED Sophia, plní svoje úlohy na základe rezolúcie BR OSN 2526/2020. Operácia pôsobí v centrálnom Stredomorí pozdĺž východnej časti pobrežia Líbye v medzinárodných vodách. Hlavnou úlohou operácie je leteckými a námornými prostriedkami dohliadať na plnenie zbrojného embarga OSN voči Líbyi. Ďalšími úlohami sú monitorovanie nezákonného exportu ropy z Líbye, pomoc pri rozvoji kapacít a výcviku pobrežnej stráže a námorníctva Líbye a prerušenie sietí prevádzачov a obchodníkov s ľuďmi z Líbye do Európy. Operácia má aktuálne k dispozícii 3 plavidlá a 6 lietadiel. Veliteľstvo operácie sa nachádza v Ríme, veliteľom operácie je taliansky admirál Fabio Agostini.

OS SR pôsobia v operácii na základe uznesenia NR SR č. 340 z 24. októbra 2020, s mandátom na vyslanie do 5 príslušníkov OS SR. Od novembra 2020 pôsobia na veliteľstve operácie v Ríme 2 príslušníci OS SR.

Vzhľadom na pretrvávajúci vnútorný konflikt v Líbyi, pokračujúce dodávky zbraní obom stranám konfliktu napriek medzinárodnému embargu OSN, ako aj pokračujúci tlak na príslušné migračné trasy, bude medzinárodná prítomnosť EÚ v regióne aj naďalej zásadným elementom pri stabilizácii centrálného Stredomoria.

EUTM Mali

Vyslanie OS SR do vojenskej výcvikovej misie EUTM Mali je v súlade s bezpečnostnými záujmami SR podieľať sa na riešení bezpečnostných hrozieb, ktoré oslabujú bezpečnosť euroatlantického priestoru a našich spojencov a partnerov.

Misia EUTM Mali pôsobí na území štátov skupiny G5 Sahel (Mauritánia, Niger, Mali, Burkina Faso a Čad) už od roku 2013 na základe rezolúcie BR OSN 2085/2012, jej aktuálny mandát platí do mája 2024. Misia úzko spolupracuje s civilnou misiou EÚ EUCAP Sahel Mali a misiou OSN MINUSMA. Prioritou misie EUTM Mali je prispieť k rozvoju vojenských spôsobilostí ozbrojených síl v Mali schopných zaistiť bezpečnosť štátu voči pôsobiacim ozbrojencom a iným bezpečnostným hrozbám. Celkový počet príslušníkov misie je 1 066. Veliteľstvo misie je v Bamaku (Mali), veliteľom je španielsky generál Fernando Luis Gracia Herreiz.

OS SR budú v operácii pôsobiť na základe uznesenia NR SR č. 310 z 24. septembra 2020, s mandátom na vyslanie do 15 príslušníkov OS SR. Plánované vyslanie prvých 4 príslušníkov OS SR z plánovaných 5 v roku 2020 do veliteľstva v Bamaku bolo presunuté na rok 2021 z dôvodu pandémie koronavírusu. Ich hlavnou úlohou bude poskytovanie strategického a operačného poradenstva.

V roku 2020 bola praktická činnosť misie ovplyvnená neústavným vojenským prevratom a nepokojmi, čo viedlo k pozastaveniu výcviku malijských ozbrojených síl na niekoľko mesiacov. Aktivity misie počas tohto obdobia pokračovali v Nigeri a Burkine Faso. Situácia v regióne však zostáva naďalej nestabilná, ozbrojené islamistické skupiny sa zo severného Mali rozšírili do širšieho regiónu Sahelu, čo viedlo k eskalácii násilných akcií a nárastu počtu utečencov až na cca 2 milióny. V samotnom Mali došlo síce po vojenskom prevrate k čiastočnej stabilizácii vnútropolitckej situácie, avšak potenciál násilných stretov je

naďalej vysoký, čo dokázalo aj niekoľko útokov na francúzske jednotky v uplynulých mesiacoch so smrteľnými následkami.

EUTM RCA

Podobne ako v prípade misie EUTM Mali, aj vyslanie OS SR do vojenskej výcvikovej misie EUTM RCA v Stredoafrickej republike je príspevkom zameraným na zmierňovanie bezpečnostných hrozieb, ktoré na africkom kontinente vedú k ohrozeniu mieru, bezpečnosti a vzniku nestabilného prostredia.

Misia EUTM RCA vznikla v roku 2016 a nadviazala na pôsobenie operácie EUFOR RCA na základe rezolúcie BR OSN 2134/2014. Misia v krajine úzko spolupracuje s dvoma ďalšími misiami – civilnou misiou EÚ EUAM RCA a misiou OSN MINUSCA. Cieľom misie je poskytovať strategické poradenstvo MO Stredoafrickej republiky pri budovaní jej ozbrojených síl. Celkový počet príslušníkov misie je okolo 250. Veliteľstvo EUTM RCA sa nachádza v Bangui (Stredoafrická republika), veliteľom je portugalský generál Paulo Neves de Abreu.

OS SR budú v operácii pôsobiť na základe uznesenia NR SR č. 310 z 24. septembra 2020, s mandátom na vyslanie do 4 príslušníkov OS SR. Plánované vyslanie 2 príslušníkov OS SR do veliteľstva v Bangui v roku 2020 bolo presunuté na rok 2021 z dôvodu pandémie koronavírusu. Vyslaní príslušníci budú plniť úlohy v oblasti výcviku vojenských jednotiek ozbrojených síl RCA, poradenstva na všetkých úrovniach a zlepšenia systému vojenského vzdelávania.

Stredoafrická republika stále zostáva jednou z najrozvrátenejších krajín na svete bez výrazného potenciálu na zlepšenie v dohľadnom časovom horizonte. Mierová dohoda podpísaná medzi vládou a rôznymi rebelskými skupinami v roku 2019 bola de facto pochovaná z dôvodu eskalácie násilia pred prezidentskými voľbami v decembri 2020. Pôsobenie misie tak bude aj naďalej ovplyvňovať mimoriadne nestabilné prostredie s kolidujúcimi záujmami viacerých domácich i zahraničných aktérov.

EUAM Ukrajina

SR ako susedná krajina má osobitný bezpečnostný záujem na stabilite a bezpečnosti Ukrajiny. Vybudovanie stabilného bezpečnostného prostredia na Ukrajine aj prostredníctvom civilnej misie EUAM patrí medzi dlhodobé priority SR, keďže vývoj v krajine je bezprostredne spätý aj so širšou regionálnou stabilitou a bezpečnosťou.

Poradenská misia EÚ pre reformu bezpečnostného sektora na Ukrajine (EUAM) bola spustená v roku 2014. Misia sa primárne sústreďuje na posilňovanie právneho štátu prostredníctvom poskytovania strategického poradenstva ukrajinským inštitúciám v oblasti reformy civilného bezpečnostného sektora. Spolupracuje s políciou, colnými úradmi, súdnictvom či prokuratúrou. Celkový počet príslušníkov misie je okolo 300. Veliteľstvo misie sa nachádza v Kyjeve, ďalšie vysunuté úrady misie pôsobia v Ľvove, Charkove, Odese a od septembra 2020 aj v Mariupole. Misiu v súčasnosti vedie Fín Antti Hartikainen.

V misii v roku 2020 pôsobil 1 pracovník MZVEZ SR na pozícii vedúceho politického, analytického a koordinačného oddelenia misie. V roku 2020 v misii pôsobili tiež 2 príslušníci PZ, jeden na pozícii staršieho poradcu pre špeciálne služby v rámci kriminálneho vyšetrovacieho úradu na oddelení právnych záležitostí misie v meste Kyjev a druhý ako poradca pre spoluprácu verejnosti s ukrajinskou políciou v rámci komunitnej polície v meste Ľvov.

Štátne inštitúcie a bezpečnostný sektor na Ukrajine zostávajú pomerne slabé, poddimenzované a s nedostatočnými expertnými kapacitami, čo vytvára požiadavku na dlhodobjšie pôsobenie misie EUAM v krajine.

EULEX Kosovo

Civilná misia EULEX na podporu právneho štátu v Kosove je dôležitou súčasťou civilného krízového manažmentu EÚ pre stabilizáciu západného Balkánu. SR prostredníctvom svojho príspevku prispieva k budovaniu stability v tomto regióne v bezprostrednom susedstve EÚ v súlade so svojimi kľúčovými zahraničnopolitickými prioritami.

Misia EULEX v Kosove bola zahájená v roku 2008. V súčasnosti má obmedzené výkonné funkcie a zameriava sa na podporu inštitúcií právneho štátu v Kosove, posilňovanie ich efektívnosti, udržateľnosti, multietnickosti a zodpovednosti bez politických zásahov. Venuje sa najmä monitorovaniu vybraných prípadov a súdnych konaní v kosovskom súdnom systéme a tiež poskytovaniu školení a poradenstva pre kosovskú väzenskú službu. Pomáha tiež pri realizácii dialógu medzi Belehradom a Prištinou a poskytuje podporu pre špecializované komory a špecializovanú prokuratúru. Celkový počet príslušníkov misie je 503. Vedúcim misie je v súčasnosti Švéd Lars-Gunnar Wigemark a jej veliteľstvo sa nachádza v Prištine.

V roku 2020 pôsobili v misii EULEX 3 príslušníci PZ. Jeden príslušník PZ pôsobil ako osobný ochranca najvyššieho predstaviteľa misie, druhý príslušník PZ pôsobil na úseku ochrany svedkov trestných činov s citlivým charakterom (napr. svedkovia vojnových zločinov) a tretí príslušník PZ ako expert na informačné technológie.

Kosovské inštitúcie stále čelia širokému spektru problémov typických pre postkonfliktné prostredie, pričom medzinárodná prítomnosť zohráva kľúčovú rolu nielen v budovaní právneho štátu, ale tiež v rámci postupnej normalizácie vzťahov so Srbskom. Predčasné parlamentné voľby vo februári 2021 zrejme prinesú novú vnútropolitickú dynamiku, ale zároveň bude Kosovo čeliť dôsledkom prebiehajúcich súdnych procesov v Haagu s bývalými vysokopostavenými politikmi a zároveň veliteľmi Kosovskej oslobodzovacej armády. Hoci misia EULEX postupne redukuje svoje výkonné kompetencie, jej vplyv na inštitúcie právneho štátu v Kosove je stále nezastupiteľný.

EUMM Gruzínsko

Pôsobenie v civilnej monitorovacej misii EUMM v Gruzínsku je v záujme SR s cieľom zabrániť zhoršeniu bezpečnostnej situácie na administratívnej hranici s odštiepeneckými územiami.

Misia EUMM v Gruzínsku bola nasadená v roku 2008 za účelom monitorovania situácie na administratívnej línii na základe šesťbodovej mierovej dohody sprostredkovanej zo strany EÚ, ktorá ukončila vojnu medzi Ruskou federáciou a Gruzínskom. Misia tak prispieva k stabilizácii a normalizácii situácie v Gruzínsku, na administratívnej línii s Južným Osetskom a Abcházskom, ako aj k budovaniu dôvery medzi stranami. V misii aktuálne pôsobí 204 pozorovateľov. Od marca 2020 je novým vedúcim misie Poliak Marek Szczygieł a jej veliteľstvo sa nachádza v Tbilisi.

V roku 2020 pôsobil v misii 1 príslušník OS SR, ktorý plnil úlohy vojenského pozorovateľa. V misii ukončil svoje pôsobenie v auguste 2020 v rámci pravidelnej rotácie. Z dôvodu pandémie koronavírusu bude nahradený na pozícii vo februári 2021. Okrem toho v priebehu roka 2020 pôsobilo v misii celkovo 9 príslušníkov PZ na pozíciách policajných pozorovateľov, z toho 6 príslušníci PZ pôsobili na základnom útvare v Gori, 1 príslušník PZ v Zugdidi a 2 príslušníci PZ v Mtskhete, kde 1 z nich pôsobil na pozícii bezpečnostného analytika. K decembru 2020 v misii pôsobili 4 príslušníci PZ.

Napriek pandémie koronavírusu zostala misia plne funkčná a okrem naplňovania svojho hlavného monitorovacieho mandátu sa zároveň venovala posilneniu svojich analytických spôsobilostí, monitorovaniu médií či posilneniu IT vybavenia pre boj s hybridnými hrozbami a dezinformačnou kampaňou.

Aj v kontexte zhoršujúcej sa bezpečnostnej situácie v dôsledku niektorých krokov Ruskej federácie v širšom regióne, ako aj zmeny pomerov v teréne v dôsledku opätovného

vypuknutia konfliktu v Náhornom Karabachu, patrí medzinárodná prítomnosť na južnom Kaukaze v podobe misie EUMM medzi kľúčové priority EÚ.

EUBAM Moldavsko a Ukrajina

Pôsobenie v podpornej hraničnej misii EÚ v Moldavsku a na Ukrajine je v záujme SR s cieľom posilňovať stabilitu a bezpečnosť krajín Východného partnerstva a prispieť k urovnaniu podnesterského konfliktu.

Misia EUBAM bola zriadená v roku 2005 na základe dohody medzi Európskou komisiou a vládami Moldavska a Ukrajiny. Financovaná je z rozpočtu nástroja európskeho susedstva (ENI). Cieľom misie je eliminovať cezhraničnú organizovanú trestnú činnosť a zabezpečovať pomoc moldavskej a ukrajinskej hraničnej polícii a colnej správe formou monitoringu, výcviku a vzdelávania. Misia tiež vytvára podmienky pre harmonizáciu kontroly hraníc, ako aj colných a obchodných noriem s normami v členských štátoch EÚ. Celkový počet príslušníkov misie je približne 120. Veliteľstvo misie sa nachádza v Odese, misia má tiež dva úrady pre jednotlivé štáty v Kišiňove a Odese. Vedúcim predstaviteľom misie je Poliak Sławomir Pichor.

V priebehu roka 2020 pôsobili 2 príslušníci PZ na pozíciách policajných expertov pre priamy výkon služby hraničnej polície na detašovaných pracoviskách pozdĺž ukrajinsko-moldavskej hranice, pričom v decembri 2020 pôsobil v misii 1 príslušník PZ. FS nemala v misii v predchádzajúcom roku zastúpenie po ukončení pôsobenia jej posledného príslušníka v novembri 2019. V roku 2020 úspešne prešiel výberovým procesom na obsadenie pozície colného experta 1 príslušník FS, ktorý svoje pôsobenie bude uskutočňovať v roku 2021.

EUCAP Somálsko

Nové zapojenie SR do civilnej misie v Afrike je v súlade s bezpečnostnými záujmami SR podieľať sa na riešení bezpečnostných hrozieb, ktoré oslabujú bezpečnosť euroatlantického priestoru a našich spojencov a partnerov. Oblasť východnej Afriky a Afrického rohu patrí medzi najproblematickejšie regióny afrického kontinentu.

Misia EUCAP v Somálsku bola zriadená v roku 2016 ako pokračovanie misie EUCAP Nestor, fungujúcej od roku 2012. V rámci svojho mandátu sa sústreďuje na vytváranie, posilňovanie a podporu somálskych námorných civilných spôsobilostí v súvislosti s presadzovaním civilného námorného práva v Somálsku. Misia zároveň poskytuje podporu Ministerstvu vnútornej bezpečnosti a polícii Somálska a od roku 2020 v tejto oblasti posilnila svoj mandát. Misia úzko spolupracuje s Delegáciou EÚ v Somálsku a ďalšími inštitúciami – dvoma misiami EÚ EUNAVFOR Atalanta a EUTM Somálsko. Spolupracuje s misiou AMISOM (African Union Mission in Somalia) a tiež s misiou OSN UNSOM. Misia má 111 príslušníkov, jej súčasným vedúcim predstaviteľom je Ír Chris Reynolds, veliteľstvo sa nachádza v Mogadišo a vysunuté úrady misie pôsobia v Hargeise (Somaliland) a Garowe (Puntland), spoločne s tzv. back-officem v Nairobi v Keni.

SR sa do misie zapojila po prvý raz v roku 2020. Od 1. októbra 2020 pôsobí v misii 1 príslušník PZ vo funkcii policajného poradcu.

Somálsko je ako súčasť krehkého regiónu Afrického rohu pre EÚ zdrojom mnohých bezpečnostných hrozieb vo forme terorizmu či nelegálnej migrácie, ktoré môžu narastať v dôsledku zlyhania štátnych inštitúcií Somálska. Prítomnosť EÚ v krajine je preto dlhodobo žiadaná.

III.3 Misie OSN

UNFICYP Cyprus

Účasť SR na mierovej misii na Cypre predstavuje dlhodobú prioritu SR v oblasti udržiavania mieru a bezpečnosti vo svete. SR v kontexte riešenia cyperského problému prispieva k snahám OSN dvoma spôsobmi - pôsobením slovenských vojakov a policajtov v misii od roku 2001 a prostredníctvom tzv. bikomunitného dialógu združujúceho predstaviteľov grécko-cyperských a turecko-cyperských politických strán.

Misia UNFICYP vznikla v roku 1964 na základe rezolúcie BR OSN 186/1964 a jej operačný rámec sa rozšíril v roku 1974 po tureckej vojenskej intervencii v severnej časti ostrova. Jej mandát je zo strany BR OSN pravidelne predlžovaný na polročnej báze vždy v januári a v júli (aktuálne rezolúciou BR OSN 2561/2021). Veliteľstvo misie sa nachádza v Nikózii, celkový počet príslušníkov misie je 1 028. Veliteľkou misie je austrálska generálka Cheryl Pearce.

SR pôsobí v misii na základe uznesenia NR SR č. 1372/2001 s mandátovým počtom príslušníkov do 280. Hlavnou operačnou úlohou príspevku OS SR bolo aj v roku 2020 zabezpečenie integrity nárazníkového pásma a udržanie vojenského statusu quo. Operačné úlohy boli plnené v úzkej spolupráci s políciou OSN, oddelením OSN pre civilné záležitosti, letkou OSN a stálou zálohou vojenského veliteľa operácie UNFICYP. V priestore zodpovednosti pôsobili vyjednávacie tímy s cieľom udržiavať zavedený systém a priamy kontakt. V uvedenom období došlo k upevneniu vzťahov s predstaviteľmi miestnej samosprávy a s predstaviteľmi mesta Famagusta a viacerých samospráv. Príslušníci OS SR sa zároveň podieľali na príprave a realizácii opatrení proti demonštráciám v priestore hraničného prechodu Dherynia.

K 31. decembru 2020 na Cypre pôsobilo 240 príslušníkov OS SR, pričom SR má zodpovednosť za celý sektor 4. nárazníkovej zóny od 1. septembra 2018. V misii tiež v roku 2020 pôsobili celkovo deväť príslušníkov PZ, z toho šesť žien. Počas roku 2020 dvaja príslušníci PZ zastávali aj nižšie riadiace funkcie vedúceho stanice Athienou v Sektore 4. V decembri 2020 sa v misii nachádzalo 6 príslušníkov PZ.

Situácia na ostrove sa zhoršila po sprístupnení časti uzavretého priestoru Varosha verejnosti, o ktorom jednostranne rozhodla turecká strana. Protesty a demonštrácie spôsobujú zhoršenie bezpečnostnej situácie vo vzťahu k miestnemu obyvateľstvu. Nepokoje sú aj v priestore zodpovednosti slovenského kontingentu.

UNTSO Blízky východ

Pôsobenie SR v pozorovateľskej misii OSN na Blízkom východe prispieva k dohliadaniu na plnenie dohôd o prímerí v dlhodobo nestabilnom regióne. Riešenie incidentov a zabránenie ich eskalácie do väčších konfliktov je nevyhnutnosťou pre zachovanie aspoň čiastočnej stability na Blízkom východe, ktorého komplexnosť si vyžaduje adekvátne medzinárodné zapojenie.

Misia UNTSO vznikla v roku 1948 na základe rezolúcie BR OSN 50/1948. Zameraná je na sledovanie a udržiavanie bezpodmienečného prímeria nariadeného BR OSN až do konečného mierového urovnania. Veliteľstvo misie sa nachádza v Jeruzaleme, celkový počet príslušníkov misie je 365. Na čele misie je dočasne do vymenovania nového veliteľa Ír Alan Doyle.

Príslušníci OS SR v misii pôsobia na základe uznesenia vlády SR č. 79 z 11. februára 2013 s mandátovým počtom do 5 osôb. Hlavnou úlohou v priestore pôsobnosti slovenských pozorovateľov je vykonávať inšpekcie, patrolovanie, pozorovanie a hlásenie aktivít, ktoré sú porušením alebo môžu viesť k porušeniu dohody o stiahnutí medzi Izraelom a Sýriou z roku 1974. V misii pôsobili v roku 2020 dvaja dôstojníci OS SR na pozíciách vojenských

pozorovateľov a v štruktúrach veliteľstva misie. Plnili úlohy vojenských pozorovateľov v priestore pôsobnosti na Golanských výšinách (Libanon, Izrael a Sýria) v rámci skupín Observer Group Lebanon (OGL) a OGG-D (Observer Group Golan - Damascus). Podieľali sa tiež na výcviku nových príslušníkov účastníckych krajín. V rámci plánovanej rotácie prebiehala tiež príprava jedného príslušníka OS SR na pozíciu vedúceho Styčného úradu v Káhire, ktorý na tomto poste pôsobí od 9. januára 2021.

III.4 Misie OBSE

Vo viacerých misiách OBSE pôsobia slovenskí občania v pozícii civilných expertov, ktorých prihlášku odobrí MZVEZ SR a následne prejdú osobitným konkurzom OBSE. V osobitnej pozorovateľskej misii na Ukrajine pôsobí celkovo 14 expertov, v misiách OBSE v Srbsku, Severnom Macedónsku a v Kosove po jednom civilnom expertovi zo SR.

Osobitná pozorovateľská misia OBSE na Ukrajine (SMM OSCE)

Ozbrojený konflikt na východe Ukrajiny, nášho suseda, predstavuje potenciálnu bezpečnostnú hrozbu. Misia SMM OBSE na Ukrajine plní neoceniteľnú úlohu pri stabilizácii situácie.

Civilná misia SMM OSCE pôsobí od marca 2014 na základe žiadosti ukrajinskej vlády a na základe rozhodnutia všetkých účastníckych štátov OBSE. SMM je neozbrojená civilná misia, ktorá je prítomná v rôznych regiónoch Ukrajiny s dôrazom na východ krajiny. Jej úlohou je monitorovanie implementácie všetkých princípov a záväzkov OBSE, Minských dohôd a ďalších dohôd uskutočnených v rámci tzv. Trojstrannej kontaktnej skupiny. Misia spolupracuje s ukrajinskými orgánmi na všetkých úrovniach, ako aj s občianskou spoločnosťou, etnickými a náboženskými skupinami a miestnymi spoločenstvami s cieľom uľahčiť dialóg na mieste.

V roku 2020 pôsobili v misii 2 príslušníci PZ. Jeden príslušník PZ bol zaradený do pôsobnosti Luhanského tímu v meste Kadiivka (Stachanov) na teritóriu separatistickej Luhanskej ľudovej republiky. Druhý príslušník PZ bol zaradený do pôsobnosti v meste Luhansk a vykonáva hliadkovanie pozdĺž línie kontaktu.

IV. Financovanie

SR v roku 2020 vynaložila na zabezpečenie účasti expertov v aktivitách medzinárodného krízového manažmentu celkovo **36 428 148,77 eur**. Na tejto sume sa podieľalo MO SR nákladmi vo výške 35 147 815,09 eur, MV SR (PZ) vo výške 1 275 442,68 eur, MF SR vo výške 1 391 eur a MZVEZ SR vo výške 3 500 eur. V porovnaní s rokom 2019 ide o zníženie o 2 400 555,35 eur.

Z rozpočtovej kapitoly MZVEZ SR boli tiež v roku 2020 uhradené finančné príspevky do medzinárodných organizácií OSN na účely medzinárodného krízového manažmentu vo výške 5 945 530,30 eur. SR okrem toho podporila v roku 2020 operáciu Irini dobrovoľným príspevkom v celkovej výške 75 000 eur (50 000 eur z rozpočtu MZVEZ SR a 25 000 eur z rozpočtu MO SR). MO SR podporilo sumou 30 000 eur zverenecký fond UNSCAR (UN Trust Facility Supporting Coordination on Arms Regulation) a sumou 50 000 eur fond UNMAS (UN Mine Action Service).

Generálna prokuratúra SR v rámci Plánu merateľných ukazovateľov na financovanie civilného krízového manažmentu (podprogramu OAU04) vyhradila v roku 2020 prostriedky vo výške 20 000 eur.

V. Zámery SR v roku 2021

SR v roku 2021 plánuje pokračovať v doterajšom zapojení do misií a operácií medzinárodného krízového manažmentu, pokiaľ sa neukončia ich mandáty alebo zásadne nezhorší bezpečnostné prostredie ohrozujúce život a zdravie našich vyslaných zástupcov. Konkrétne počty vyslaných zástupcov SR sa môžu v priebehu roka meniť v závislosti od situácie, požiadaviek misie a operácie a tiež pravidiel rotácie personálu. Vyslanie úplne nového príspevku SR do niektorej misie a operácie medzinárodného krízového manažmentu bude závisieť od konkrétnych požiadaviek a voľných personálnych aj zdrojových kapacít vysielajúceho rezortu.

Forma a početnosť nášho zapojenia do misií NATO v Afganistane a v Iraku v roku 2021 bude závisieť od príslušných rozhodnutí NATO prijatých v priebehu roka. V 1. štvrtroku nastúpia do EÚ misií EUTM v Mali a v Stredoafrickej republike príslušníci OS SR schválení ešte v roku 2020. Už schválené je navýšenie počtu vyslaných príslušníkov OS SR v operácii EUFOR Althea v roku 2021. Predbežne sa plánuje zvýšenie účasti OS SR v operácii EUNAVFOR MED Irini vo forme príslušníkov Vojenskej polície pôsobiacich na lodi nemeckých námorných síl. FS od 1. januára 2021 vyslala 1 colného experta do misie EUBAM v Moldavsku a na Ukrajinu. Plánované je tiež vyslanie špecializovaného tímu krajín V4 a Nemecka do EÚ misie EUBAM Rafah v Palestíne, ktoré bolo v roku 2020 odložené kvôli prebiehajúcej pandémie koronavírusu.

V roku 2021 sa predpokladá uzatvorenie Dohody o vzájomnej spolupráci pri vysielaní príslušníkov FS do medzinárodných misií a operácií civilného krízového manažmentu medzi FS a Úradom pre medzinárodnú policajnú spoluprácu Prezídia PZ, ktorá zastrešuje spoločne koordinované oblasti (výcvik, vyhľadávanie voľných pozícií, starostlivosť o príslušníkov po ukončení vyslania) a ktorá má zintenzívniť a zefektívniť aktivity FS v oblasti civilného krízového manažmentu.

MV SR (Úrad pre medzinárodnú policajnú spoluprácu Prezídia PZ) sa aj naďalej bude sústreďovať na podporu úloh vychádzajúcich z Národného implementačného plánu ako aj Civilného kompaktu SBOP EÚ. Predpokladá sa pokračujúca podpora civilných misií EÚ nachádzajúcich sa v Európe (Ukrajina, Kosovo, Gruzínsko) či v Afrike (Somálsko).

SR bude v roku 2021 pokračovať v podpore aktivít Európskeho centra výnimčnosti pre civilný krízový manažment zriadeného v predchádzajúcom roku v Berlíne.

VI. Záver

V poradí deväta správa o pôsobení SR v medzinárodnom krízovom manažmente poskytuje komplexnú informáciu o zapojení SR do operácií, misií a aktivít medzinárodného krízového manažmentu prostredníctvom všetkých jej príspevkov, t.j. príslušníkov OS SR, PZ, FS a civilných expertov. Spolupráca príslušných rezortov SR sa uskutočňovala na rôznych úrovniach s využitím operatívnej komunikácie za účelom čo najefektívnejšieho využitia dostupných ľudských, materiálnych a finančných zdrojov.

Angažovanosť SR v aktivitách medzinárodného krízového manažmentu je súčasťou stratégie aktívne prispievať k bezpečnosti a stabilite vo svete ako jedna z priorít zahraničnej a bezpečnostnej politiky SR. Zapájanie sa SR do aktivít medzinárodného krízového

manažmentu bude v roku 2021 pokračovať v súlade s prioritami a záujmami SR a jej medzinárodnými záväzkami.

Za účelom zlepšenia prípravy a vysielania zástupcov SR do misií a operácií medzinárodného krízového manažmentu treba naďalej pozornosť venovať personálnej príprave a vyčleňovaniu zdrojov a kapacít v rámci relevantných orgánov štátnej správy. V tomto kontexte je vhodné vyhodnotiť aplikovanie zákona č. 503/2011 o vysielaní civilných expertov na výkon práce v aktivitách krízového manažmentu mimo územia SR v praxi. MZVEZ SR vedie centrálny register expertov SR v oblasti civilného krízového manažmentu v súlade s týmto zákonom a pravidelne ho na základe návrhov vysielajúcich rezortov aktualizuje. Vhodné by bolo ďalej posilňovať účasť SR v civilných misiách medzinárodného krízového manažmentu a rozšíriť expertný záber, napr. na oblasť posilňovania kapacít právneho štátu formou vyslania prokurátora do misie EÚ.